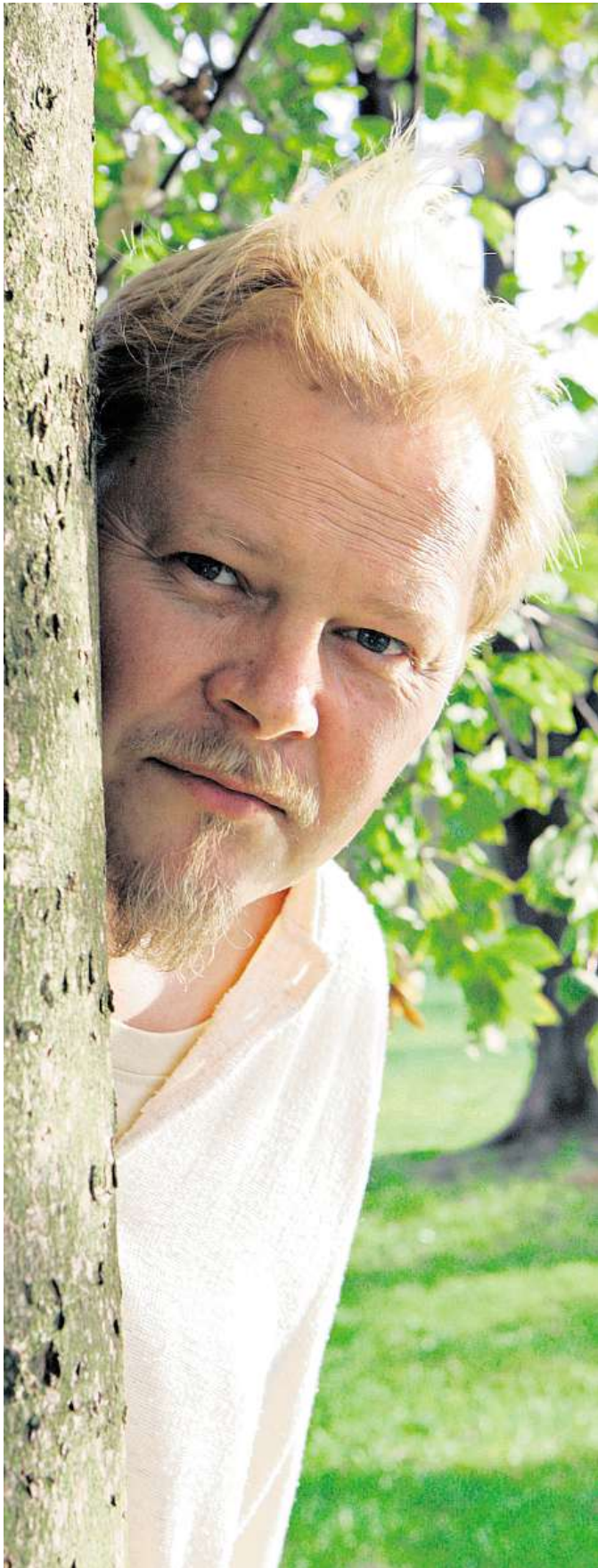

Jako kluk si hrál na Krále Šumavy

Jihočeský spisovatel David Jan Žák napsal **román o slavném převaděči Josefu Hasilovi**. Kniha Návrat Krále Šumavy vychází dnes v nakladatelství Labyrint. Žák na ní pracoval šest let. S přípravami mu pomáhal i samotný Hasil.

Tvořil na samotě Část knihy napsal David Jan Žák v lesích na Novohradsku, kde žije přes léto v maringotce. Foto: Jakub Jirák, MF DNES

ČESKÉ BUDĚJOVICE Nikdo ho nikdy nepolapil. Po válce nejprve chránil hranici v policejní uniformě Sboru národní bezpečnosti, ale po Únoru 1948 se stal jeho nejobávanějším soupeřem. Josef Hasil. Legendární převaděč, jeden z Králů Šumavy. O muži, který dnes žije na předměstí Chicaga, právě vydává knihu jihočeský spisovatel David Jan Žák.

„Je to klasický román, ale opírá se o vzpomínky samotného Hasila, svědectví pamětníků i archivní dokumenty,“ říká 41letý Žák.

Vzpomínáte, kdy jste se poprvé setkal s pojmem Král Šumavy?

Už ve chvíli, kdy jsem začal vnímat. Vyrůstal jsem v kraji Josefa Hasila. V místech, kde operoval, tvořil zpravodajskou síť a převáděl lidi. Na Prachaticku se o něm říkalo, že je Králem Šumavy. Věděli jsme, že ho nikdy nedostali. I to, že stejnojmenný film lže, protože nechytli ani Kiliána, dalšího Krále Šumavy. Pro mě byl Hasil velký hrdina – něco jako Geronimo. S kluky jsme si v lesích hráli na indiány, ale i na špiony a převaděče.

Takže už jako chlapec jste věděl, že známý film je propaganda?

Pamatuju si, jak jsme na filmu byli povinně v kině. V tmavém sále na jedinou ke konci zněly výkřiky: Vždyť vám zdrhnul! Co je to za kraviny! Lžete! Pak se to samozřejmě řešilo. Většina spolužáků znala pravdu z domova. U nás v rodině se o tom také hodně mluvilo.

VIZITKA

David Jan Žák (41 let)

Narodil se v Prachaticích. **Vystudoval Pedagogickou fakultu** Jihočeské univerzity obor český jazyk-literatura a výtvarná výchova. Pod vedením filmového teoretika Borise Jachnina natočil dva snímky. Pracoval jako **novinář, dnes učí na Česko-anglickém gymnáziu** v Budějovicích. Psal už v mládí. Jeho první dílko s názvem Zálesácké dobrodružství bylo ve stylu foglarovek. „Foglarovi jsem text poslal a on mi ho pochválil,“ vzpomíná. Napsal **několik sbírek poezie**. Básně byly přeloženy do němčiny, ruštiny, polštiny a francouzštiny. V roce 2006 vydal prózu Axe Africa, o tři roky později mystický krimithriller ze Šumavy s názvem Ticho.

Táta byl silně antikomunisticky zaměřený.

Kdy jste začal vážně uvažovat, že byste chtěl osud Josefa Hasila literárně zpracovat?

Zhruba před deseti lety. Věděl jsem, že to je silný příběh. Když jsem dělal na knize Ticho, měl jsem napsanou jednu kapitolu o Hasilovi. Zajímavé je, že v románu je až na konci.

Podstatnou částí příprav muselo být shánění materiálů a rozhovory s pamětníky.

To bylo hodně náročné. Když jsem se dostal k jinému svědectví, musel jsem měnit celé části. Pak jsem se zkontaktoval se samotným Hasilem a ten mi upřesnil řadu momentů. Některé pasáže jsou až patnáctkrát přepisované. Někdy jsem myslel, že už knihu ani nedokončím. Bylo to hodně demotivující.

Je to stále velmi citlivé téma. Váš Hasil je hrdina, nebojíte se reakce některých pamětníků?

Je to kontroverzní téma. Plno rodin tím bylo zasažených. V případě bratrů Hasilových bylo zavřených 96 lidí a dostali tvrdé tresty. Stačilo, že Hasila svezli na motorce nebo mu dali najíst. Hasil převáděl už jako esenbák. V roce 1948 byl zatčen a uvězněn na devět let. Jenže z lágru utekl a teprve až potom se z něj stalo převaděčské eso.

Překvapilo vás něco při pátrání?

Toho byla spousta. Například tam mám známou přestřelku mezi Soumarským mostem a Českými Žleby v roce 1949. Té se účastnil Hasil s bratrem Bohumilem a dalšími lidmi. Vyprávěl, jaký to byl masakr. Stríleli po každém keři a stromu. Lidé, které Hasil převáděl, tam nechali všechna zavazadla a utekli přes hranice.

Román, monografie, či publicistika? Co je vlastně vaše kniha?

Jednoznačně klasický román. Vycházím z reálného prostředí, postavy jsou tehdy žijící lidé a jen u pár

postav jsem si vymyslel jména. Ty jen propojují příběh. Mám tam například hajného, který Hasila schoval, když utekl z lágru. Jenže ani Hasil si nepamatoval jeho jméno a já ho nikde nedohledal. Lidi, kteří se dali najít nebo si na ně Hasil vzpomněl, jsem tam zařadil.

Setkal jste se s dnes 88letým Josefem Hasilem osobně?

Bohužel, ne. A strašně mě to mrzí. Žije v Chicagu a neměl jsem příležitost se za ním vypravit. Rok a půl jsem si s ním skoro denně telefonoval, leckdy až tři hodiny. Ptal jsem se ho na podrobnosti všech přechodů. Vyprávěl mi věci, které jsem v literatuře nenašel. On si třeba nemohl vzpomenout na jméno, já mu ho přihodil z dokumentu a on hned říkal: Jo, jo, to byli fešáci kluci. A najednou se rozpovídal.

Neměl problém s vámi o tomhle období života mluvit?

Nejdřív nechtěl. Byl našťvaný kvůli jednomu článku z roku 2001, kdy dostal Medaili Za hrdinství od Václava Havla. Bulvár napsal, že si to nezasloužil, že není Králem Šumavy. On na tom přitom nikdy nebaziloval. To, že se mu říká Král Šumavy, se dozvěděl až v Americe. Podle něj jsou všichni převaděči Králové Šumavy. Až když jsem mu řekl, že byl můj táta za komunistů zavřený, tak začal vzpomínat. Potom mezi námi vznikl důvěrnější vztah.

Jak na vás působil jako člověk?

Na svůj věk je to chlapík v bezvadné kondici. Je z věčící rodiny, proto hodně řešil situace, kdy při přechodu asi zastřelil člověka. Pálí mu to. Není žádný intelektuál, je to zemitý člověk, který si prožil svoje. Možná, kdyby víc uvažoval a nestřílel, tak by dnes nežil.

Podstatnou část knihy jste prý napsal v lesích v maringotce, kde žijete se ženou Lenkou. Kolik čistého času vám celé psaní zabralo?

Šest let. Zpočátku jsem psal na Šumavě a hodně kapitol pak na samotě v lesích. V maringotce máme elektriku i internet. Měl jsem s sebou knihy a dokumenty. Společnost mi dělala divoká zvířata. Chodili za mnou zajíci, lišák nebo jezevec. Myslivci říkají, že to je zázrak. Jezevec se prý člověka bojí a ten můj seděl pár metrů ode mě a díval se na mě.

Jak vypadá vaše psaní?

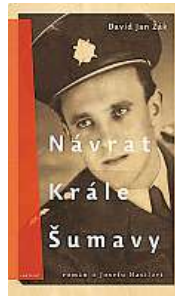
Potřebuju disciplínu. Nemůžu čekat na inspiraci nebo na chvíli, až mi to půjde. Když píšu delší text, musím na tom makat každý den v pravidelném režimu. Píšu brzy ráno maximálně dvě strany. Je to rituál – probudím se, dám si studnou sprchu, udělám si silný kvalitní čaj a sednu za počítač.

Petr Kubát

Ukázka z nového Žákova románu

Pomalou projíždí Železnou Rudou a mizí v temném stínu lesa. Cestuje z Prahy až sem k šumavským kopcům. Bez zastávky. Žádná z hlídek SNB si nedovolí zvednout plácačku a prohledat kufr i prostor pod sedadly ani legitimovat pasažéry. Diplomatické vozy policisté nechávají projet až k hranicím. Zatím. Pokud by však oba muži – Egon Brodský a jeho průvodce Gerard Morgan, diplomat z amerického velvyslanectví – jeli civilním autem nebo vlakem, kontrole by se nevyhnuli. Egon by musel v ostrém světle lampy, která by stála na stole vyšetřovatele Státní bezpečnosti, dlouze vysvětlovat, co ho dovedlo v doprovodu nepřítelů až sem, na samý okraj světa, za nímž už je jen špína imperialistických štváčů, co chystají další světovou válku. Podobných výkřiků proti Západu jsou teď plné noviny. Nikdo by mu nevěřil, že vyrazil s americkým špiónem na výlet, aby zjistili, dá-li se na šumavských stráních lyžovat. Mladá socialistická společnost se teprve rodí, společnost pod diktaturou proletariátu, pod taktovkou Stalinovy Moskvy.

Dnes ráno Egon potkává ministra zahraničí Jana Masaryka. Masaryk je jako vždy ironický a srší vtipem. Ani ve snu Egona nenapadne, že je jedním z posledních lidí, kteří s tímto mužem hovoří mezi čtyřma očima. Zítra ráno najdou ministrovu tělo oblečené v pyžamu pohozené pod jedním z oken Černinského paláce. Za dvanáct dní se

Egon zhroutl do křesla v pracovně seržanta americké výzvědné služby Kurta Tauba alias Franka Taylora. Až tady si uvědomil, jaký osud by ho čekal, kdyby byl zůstal a neutekl.

Stíny stromů se slouží. Slunce mizí za horizontem. Ochladuje se. Jen bílé vršky kopců září. Poslední paprsky se od nich odrážejí a oslepují. Roztrhaná mračna visí nehybně.

Údolí popelaví. Temné modrofialové lesy se táhnou po celém horizontu a vytvářejí magickou kulisu. Vůz zastavuje na lesní cestě. Splývá s černajícími křovisky.

Zadní dveře vozu se nesměle otevrou. objevuje se pevná kožená bota a nohavice. Egon vystoupí. Lehce si s Morganem kývnou na rozloučenou. Vůz zacouvá, otočí se a zmizí.

Egon si matně vzpomíná na své váhání, na náhlé nutkání otočit se ke všemu zády, neutíkat, nechat se chytit a soudit za něco, co nikdy nespáchal.

Naivně se v té chvíli domnívá, že by se mohl bránit, že by ho nechali, aby se obhájl, že by ho poslouchali. Soudruzi, do dnešního rána přátelští a solidární. Cítí se zneužitý a podvedený. Podvedený komunistickou stranou, samotným jejím předsedou Gottwaldem a jeho nohsledy.

Musí jim to říct! Musí! Zamíří proto na zpáteční cestu. Zajde na stanici SNB a přihlásí se. Bez boje neodejde.